

Wodne pluskwiaki różnoskrzydłe (*Heteroptera: Nepomorpha, Gerromorpha*) w zbiorach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, z wykazem gatunków stwierdzonych do tej pory na Górnym Śląsku

BARBARA LIS

Abstract. [Water bugs (*Heteroptera: Nepomorpha, Gerromorpha*) in the collection of Upper Silesian Museum in Bytom, with a check-list of species recorded hitherto from Upper Silesia]. Data on 28 species of water bugs (*Heteroptera: Nepomorpha, Gerromorpha*) from Upper Silesia preserved in the collection of the Upper Silesian Museum in Bytom are given. A check-list of water bugs recorded hitherto from this region of Poland is also provided.

Key words: *Heteroptera, Gerromorpha, Nepomorpha*, Poland, Upper Silesia, faunistics, check-list.

Zbiór wodnych pluskwiaków różnoskrzydłych z terenu Górnego Śląska, znajdujący się w Dziale Przyrody Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu zawiera ponad 190 okazów, głównie z kolekcji F. KIRSCHA i H. NOWOTNEGO. Pewna ich część (ok. 15%) została niestety, zaraz po wojnie częściowo zniszczona przez szkodniki muzealne, co uniemożliwiło w chwili obecnej ich oznaczenie do gatunków. W sumie oznaczono ponad 160 osobników reprezentujących 29 gatunków.

Dotychczasowe informacje o występowaniu wodnych gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych na terenach Górnego Śląska zgromadzone są w pracach pięciu autorów (STOBIECKI, 1886, 1915; SCHOLZ, 1931; SCHUBERT, 1934; KARG, 1966; STARZYK, 1979). Wykaz wszystkich gatunków stwierdzonych do tej pory w tym regionie przedstawiony został w drugiej części niniejszej pracy.

Wykaz gatunków w zbiorach Muzeum Górnośląskiego

Corixidae

Micronecta griseola HORVATH – "Żabie Doły" k. Bytomia: 2 ex. stawy 1.08.1993 J.A. LIS.

Micronecta scholtzi (FIEBER) – "Żabie Doły" k. Bytomia: 3 ex. stawy 1.08.1993 J.A. LIS.

Cymatia coleoptrata (FABRICIUS) – Bytom: 1ex. 9.10.34 F. KIRSCH, 8ex. 13.7.37 F. KIRSCH.

Corixa dentipes (THOMSON) – Bytom: 1ex. 29.9.37 H. NOWOTNY, 1ex. 28.9.34. H. NOWOTNY, 1ex. 1.6.41 F. KIRSCH.

Callicorixa praeusta (FIEBER) – Bielszowice: 1ex. 26.8.30 T.S.B.; Bytom: 2ex. 13.8.37 H. NOWOTNY.

Hesperocorixa linnei (FIEBER) – Bytom: 10ex. 9.10.34 F. KIRSCH, 3ex. 16.9.37 H. NOWOTNY; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 1ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Hesperocorixa moesta (FIEBER) – Bytom: 8ex. 9.10.34 F. KIRSCH, 1ex. 10.8.34 H. NOWOTNY.

Sigara falleni (FIEBER) – Bytom: 1ex. 12.8.37 DRESCHER, 1ex. 1.6.41 F. KIRSCH, 1ex. 1.8.37 F. KIRSCH; Halemba [Ruda Śl.–Halemba]: 1ex. 20.8.30, [las] Halembki; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 1ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Sigara limitata (FIEBER) – Bytom: 3ex. 1.6.41 F. KIRSCH.

Sigara semistriata (FIEBER) – Bytom: 1ex. 9.10.34 F. KIRSCH, 2ex. 1.6.41 F. KIRSCH; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 7ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Sigara striata (LINNAEUS) – Bytom: 2ex. 16.9.37 H. NOWOTNY; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 1ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Notonectidae

Notonecta glauca LINNAEUS – Bytom: 1ex. 7.9.30 H. NOWOTNY, 3ex. 5.4.32 F. KIRSCH, 4ex. 24.4.32 F. KIRSCH, 2ex. 9.10.34 F. KIRSCH, 1ex. 13.7.37 F. KIRSCH, 1ex. 16.9.37 H. NOWOTNY, 1ex. 5.39 H. NOWOTNY, 3ex. 14.5.41 F. KIRSCH; Halemba [Ruda Śląska–Halemba]: 1ex. 26.8.30 F. KIRSCH; "Żabie Doły" k. Bytomia: 1ex. 25.08.1993 R. DOBOSZ.

Pleidae

Plea minutissima LEACH – Bytom: 3ex. 5.5.37 F. KIRSCH; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 2ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Naucoridae

Hyocoris cimicoides (LINNAEUS) – Bytom: 1ex. 1.7.27 F. KIRSCH, 1ex. 4.7.31 F. KIRSCH, 5ex. 25.9.34 F. KIRSCH, 5ex. 7.6.37 F. KIRSCH; Ligota Tworkowska: 1ex. 24.6.58 A. DROZDA; Chorzów: 1ex. 20.7.1991 B. LIS; "Żabie Doły" k. Bytomia: 2 ex. stawy 1.08.1993 J.A. LIS.

Nepidae

Nepa cinerea LINNAEUS – Bytom: 2ex. 4.11.31 F. KIRSCH, 1ex. 16.9.37 H. NOWOTNY; Ligota Tworkowska: 1ex. 21.6.30; Przechlebie: 1ex. 13.6.29 F. KIRSCH; Ruda [Śląska]: 1ex. 13.8.24; "Żabie Doły" k. Bytomia: 1ex. 25.08.1993 R. DOBOSZ.

Ranatra linearis (Linnaeus) – Bobrek [Bytom–Bobrek]: 1ex. 6.8.58 M. BIELEWICZ; Bytom: 1ex. 10.7.34 F. KIRSCH, 2ex. 16.9.37 H. NOWOTNY; Ligota Tworkowska: 1ex. 4.7.32; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 2ex. 23.8.37 H. NOWOTNY.

Veliidae

Microvelia reticulata (BURMEISTER) – Bytom: 2ex. 10.8. H. NOWOTNY.

Velia caprai TAMANINI – Taciszów: 1ex. 14.9.26 H. NOWOTNY.

Gerridae

Aquarius najas (DEGEER) – Pniowiec [Świerklaniec–Pniowiec]: 1ex. 1.6.34 F. KIRSCH.

Aquarius paludum (FABRICIUS) – "Żabie Doły" k. Bytomia: 1 ex. 3.05.1993 R. DOBOSZ.

Gerris gibbifer SCHUMMEL – Bytom: 1ex. 22.4.32 F. KIRSCH.

Gerris lacustris (LINNAEUS) – Bytom: 1ex. 22.4.32 F. KIRSCH, 2ex. 14.5.41 F. KIRSCH; "Żabie Doły" k. Bytomia: 5 ex. 3.05.1993 R. DOBOSZ, 3 ex. 18.05.1993 R. DOBOSZ, 1ex. stawy 1.08.1993 J.A. LIS, 1ex. 25.08.1993 R. DOBOSZ.

Gerris odontogaster (ZETTERSTEDT) – Bytom: 1ex. 22.4.32 F. KIRSCH; "Żabie Doły" k. Bytomia: 1 ex. 18.05.1993 R. DOBOSZ, 1 ex. stawy 1.08.1993 J.A. LIS.

Gerris thoracicus SCHUMMEL – Bytom: 1ex. 4.11.26 F. KIRSCH.

Limnopus rufoscutellatus (LATREILLE) – Bytom: 1ex. 22.4.32 F. KIRSCH; "Żabie Doły" k. Bytomia: 1 ex. 16.05.1993 R. DOBOSZ.

Hydrometridae

Hydrometra gracilentata HORVÁTH – Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 1ex. 23.8. H. NOWOTNY.

Hydrometra stagnorum (LINNAEUS) – Bytom: 1ex. 31.10.37 H. NOWOTNY.

Hebridae

Hebrus pusillus (Fallen) – Bytom: 5ex. 15.7.44 F. KIRSCH; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 1ex. 23.8.37 H. NOWOTNY; Przezchlebie: 1ex. 2.4.30 H. NOWOTNY.

Hebrus ruficeps Thomson – Błotnica Strzelecka: 2ex. 19.7.37 H. NOWOTNY; Brynek: 1ex. 5.4.37 H. NOWOTNY; Bytom: 2ex. 13.3.34 F. KIRSCH, 7ex. 9.11.36 H. NOWOTNY; Łabędy [Gliwice–Łabędy]: 2ex. 1.6.32 H. NOWOTNY; Połomia: 2ex. 14.11.38 H. NOWOTNY; Potępa: 2ex. 18.10.37 H. NOWOTNY.

Wykaz gatunków stwierdzonych do tej pory na Górnym Śląsku

NEPOMORPHA Rodzina Corixidae

1. *Micronecta minutissima* (LINNAEUS)
2. *Micronecta poweri* (DOUGLASS et SCOTT)
3. *Micronecta scholtzi* (FIEBER)
4. *Cymatia bondsdorffi* (SAHLBERG)
5. *Cymatia coleoprata* (FABRICIUS)
6. *Cymatia rogenhoferi* (FIEBER)
7. *Sigara distincta* (FIEBER)
8. *Sigara falleni* (FIEBER)
9. *Sigara fossarum* (LEACH)
10. *Sigara hellensi* (SAHLBERG)
11. *Sigara lateralis* (LEACH)
12. *Sigara limitata* (FIEBER)
13. *Sigara nigrolineata* (FIEBER)
14. *Sigara semistriata* (FIEBER)
15. *Sigara striata* (LINNAEUS)
16. *Paracorixa cancinna* (FIEBER)
17. *Callicorixa praeusta* (FIEBER)
18. *Corixa dentipes* (THOMSON)
19. *Corixa punctata* (ILLIGER)

20. *Hesperocorixa linnaei* (FIEBER)
21. *Hesperocorixa moesta* (FIEBER)
22. *Hesperocorixa sahlbergi* (FIEBER)

Rodzina Notonectidae

23. *Notonecta glauca* LINNAEUS
24. *Notonecta lutea* MÜLLER
25. *Notonecta maculata* FABRICIUS
26. *Notonecta viridis* DELCOURT

Rodzina Pleidae

27. *Plea minutissima* LEACH

Rodzina Naucoridae

28. *Ilyocoris cimicoides* (LINNAEUS)

Rodzina Nepidae

29. *Nepa cinerea* LINNAEUS
30. *Ranatra linearis* (LINNAEUS)

GERROMORPHA

Rodzina Hebridae

31. *Hebrus pusillus* (FALLEN)
32. *Hebrus ruficeps* THOMSON

Rodzina Mesoveliidae

33. *Mesovelia furcata* MULSANT et REY

Rodzina Hydrometridae

34. *Hydrometra gracilentata* HORVATH
35. *Hydrometra stagnorum* (LINNAEUS)

Rodzina Veliidae

36. *Microvelia buenoi* DRAKE
37. *Microvelia reticulata* (BURMEISTER)
38. *Velia caprai* TAMANINI
39. *Velia saulii* TAMANINI

Rodzina Gerridae

40. *Aquarius najas* (DEGEER)
41. *Aquarius paludum* (FABRICIUS)
42. *Gerris argentatus* SCHUMMEL
43. *Gerris gibbifer* SCHUMMEL
44. *Gerris lacustris* (LINNAEUS)
45. *Gerris odontogaster* (ZETTERSTEDT)
46. *Gerris thoracicus* SCHUMMEL
47. *Limnoporus rufoscutellatus* (LATREILLE)

PIŚMIENNICTWO

- KARG, J. 1966. Pluskwiaki różnoskrzydłe (*Heteroptera*) wód okolic Gliwic i Rybnika. *Fragm. faun.*, 12: 281–307.
- SCHOLZ, M.F.R. 1931. Verzeichnis der Wanzen Schlesiens. *Ent. Anz. Wien.*, 11: 336, 373–376.
- SCHUBERT, K. 1934. Zur Fauna des Wiegsschützer Flachmoor bei Kosel in Oberschlesien. *Arch. Hydrobiol.*, 34: 523–545.
- STARZYK, K. 1979. Biologia wód powierzchniowych okolic Pustyni Błędowskiej. *Stud. Ośr. Dokum. Fizjogr.*, 7: 315–317.
- STOBIECKI, S. 1886. Materiały do fauny W. Ks. Krakowskiego. Cz. I. Pluskwiaki (*Hemiptera*), Szarańczaki (*Orthoptera*) i Mięczaki (*Mollusca*). *Spraw. Kom. Fizjogr. PAU*, 20: 120–162.
- STOBIECKI, S. 1915. Wykaz pluskwiaków (*Rhynchota*) zebranych w Galicji zachodniej i środkowej. *Spraw. Kom. Fizjogr. PAU*, 49: 126–219.

Barbara Lis
ul.1000-lecia 15/161
40–873 Katowice